

SXEDIO.51Y

11.8.1920: Ο ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΑΝΑΓΓΕΛΛΕΙ ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΡΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ, ΕΝΩ ΤΟ ΣΑΝΤΖΑΚΙΟ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΡΟΣ ΤΩΝ ΣΑΝΤΖΑΚΙΩΝ ΤΗΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΒΑΛΗ ΑΠΟΣΠΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΤΙΘΕΝΤΑΙ ΥΠΟ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.

Στις **11 Αυγούστου 1920** ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Ελευθέριος Βενιζέλος έδιδε στη δημοσιότητα λεπτομέρειες για την υπογραφή της συνθήκης των Σεβρών μεταξύ της Τουρκίας και των συμμάχων χωρών, νικητών κατά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο.

Σύμφωνα με επίσημο τηλεγράφημα του Ελληνικού Προξενείου στην Κύπρο που δόθηκε στις Κυπριακές εφημερίδες ο Βενζέλος εξέφραζε τη χαρά του για την υπογραφή της συνθήκης.

Στην ανακοίνωση όπως ήταν φυσικό δεν γινόταν καμμία αναφορά στην Κύπρο:

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ
ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ

Αθήναι **11 Αυγούστου 1920**

"Προς τον Ελληνικόν Λαόν,

Είμαι ευτυχής αναγγέλλων προς υμάς ότι σήμερα, εβδόμην επέτειον της υπογραφής της Συνθήκης του Βουκουρεστίου υπεγράφη η Συνθήκη μετά της Τουρκίας, η Συνθήκη δι' ης αι κυριώτεραι Σύμμαχοι Δυνάμεις μεταβιβάζουσιν εις την Ελλάδα την κυριαρχίαν επί της δυτικής Θράκης, ήτις είχε παραχωρηθή προς αυτάς υπό της Βουλγαρίας διά της Συνθήκης του Νεϊγή, και η Συνθήκη μετά της Ιταλίας, δι' ης αύτη μεταβιβάζει προς ημάς τα Δωδεκάνησα.

Καθ' ην στιγμήν το έργον όπερ διεξήγαγομεν εν μέσω τοσούτων δυσχερειών στεφανούται διά τοιαύτης επιτυχίας, αισθάνομαι το καθήκον να εκφράσω προ τους συμπολίτας μου την βαθείαν ευγνωμοσύνην μου διά την σταθεράν εμπιστοσύνην, με την οποίαν με παριέβαλον επί τόσα έτη καταστήσαντες ούτω δυνατούς τους εθνικούς θριάμβους τους οποίους

πανηγυρίζομεν σήμερον. Η αυταπάρνησις, η εθελοθυσία, η ανδρεία και η καρτερία επί πάσι δε η απόφασις του λαού όπως αντιμετώπιση πάντα κίνδυνον μάλλον, παρά να αθετήση τον δοθέντα λόγον του και να απιστήση προς τας εθνικάς παραδόσεις του, προσθέτουσιν εις την μακράν εθνικήν μας ιστορίαν λαμπροτάτας σελίδας διά τας οποίας η σημερινή γενεά δικαιούται να είναι υπερήφανος.

Εθνική μου υπερηφάνεια είναι ότι είχαν την υψίστην τιμήν να ηγηθώ τοιούτου λαού, τοιαύτα εγκλείοντος ζωηρά αισθήματα, ως και ικανού να καταπράξη έργα τοσούτο μεγαλοφυά, εάν μόνον ούτος καλώς οδηγείται.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

(Μεταγλώττιση)

"Προς τον Ελληνικό Λαό,

Είμαι ευτυχής γιατί αναγγέλλω σε σας ότι σήμερα, εβδόμην επέτειο της υπογραφής της Συνθήκης του Βουκουρεστίου υπεγράφη η Συνθήκη με την Τουρκία, η Συνθήκη με την οποία οι κυριώτερες Σύμμαχοι Δυνάμεις μεταβιβάζουν στην Ελλάδα την κυριαρχία επί της δυτικής Θράκης, η οποία είχε παραχωρηθεί προς αυτές από τη Βουλγαρία με τη Συνθήκη του Νεϊγής, και η Συνθήκη με την Ιταλία, με την οποία αυτή μεταβιβάζει σε μας τα Δωδεκάνησα.

Καθώς το έργο το οποίο διεξαγάγαμε μέσα σε τόσες δυσχέρειες στεφανώνεται με τέτοια επιτυχία, αισθάνομαι το καθήκον να εκφράσω προ τους συμπολίτες μου τη βαθειά ευγνωμοσύνη μου για τη σταθερή εμπιστοσύνη, με την οποία με παριέβαλαν για τόσα χρόνια ώστε να καταστούν δυνατοί οι εθνικοί θρίαμβοι τους οποίους πανηγυρίζουμε σήμερα. Η αυταπάρνηση, η εθελοθυσία, η ανδρεία και η καρτερία και σε όλα δε η απόφαση του λαού όπως αντιμετώπισει κάθε κίνδυνο μάλλον, παρά να αθετήσει το λόγο που έδωσε και να απιστήσει προς τις εθνικές παραδόσεις του, προσθέτουν στη μακρά εθνική μας ιστορίαν

λαμπρότατες σελίδες με τις οποίες η σημερινή γενεά δικαιούται να είναι υπερήφανη.

Εθνική μου υπερηφάνεια είναι ότι είχα την ύψιστη τιμή να ηγηθώ τέτοιου λαού, που εγκλείει τέτοια ζωηρά αισθήματα, ως και ικανού να κάμει τόσο μεγαλοφυή έργα, εάν μόνον αυτός οδηγείται καλά.

BENIZELOS

Περισσότερες λεπτομέρειες για τη συνθήκη είχε δώσει στην Ελληνική Βουλή ο Ελευθερίος Βενιζέλος (Ελευθερία 9/22 Μαΐου 1920):

"ΑΘΗΝΑΙ 16 Μαΐου 1920

Το εσπέρας ο Βενιζέλος εκοινοποίησεν εις την Βουλήν επισήμους λεπτομερείας της συνθήκης της επιδοθείσης εν Παρισίοις εις την Οθωμανικήν αντιπροσωπείαν. Ολοκληρος η Δυτική Θράκη, η αποσπασθείσα εσχάτως εκ της Βουλγαρίας διά της μετ' αυτής συνθήκης καθώς και η ανατολική Θράκη μέχρι της Τσατάλτσας και των βουλγαρικών συνόρων, συμπεριλαμβανομένης και της Χερσονήσου της Καλλιπόλεως παρεχωρήθη εις την Ελλάδα, ήτις εκχωρεί εις την Βουλγαρίαν εμπορικήν διέξοδον εις το Δεδεαγάτζ.

Το σανιζάκιον της Σμύρνης και μέρος των σανιζακίων της Μαγνησίας και Αϊβαλή αποσπούμενα της Τουρκίας τίθενται υπό την διοίκησιν της Ελλάδος, διατηρουμένης ονομαστικής επικυριαρχίας της Τουρκίας διά της ανυψώσεως της τουρκικής σημαίας επί ενός των φρουρίων της Σμύρνης. Εν τη χώρα ταύτη θα υπάρξει τοπική Βουλή αντιπροσωπευόμενη υπ' όλων των ιθαγενών στοιχείων και ήτις θα έχη το δικαίωμα μετά 5 έτη να ψηφίση οριστικήν ένωσιν μετά της Ελλάδος.

Η Τουρκία υποχρεούται να συμμορφωθή προς τας αποφάσεις ταύτας.

Η Τουρκία θα έχη εν τω λιμένι της Σμύρνης ζώνην τελωνειακήν διά το διαμετακομιστικόν της εμπόριον.

Η Τουρκία παραχωρεί εις την Ελλάδα την Ιμβρον και την Τένεδον και εις την Ιταλίαν τα Δωδεκάνησα,

αλλά δι' ιδιαιτέρας συνθήκης μεταξύ Ιταλίας και Ελλάδος, ήτις θα υπογραφή ταυτοχρόνως μετά της τουρκικής Συνθήκης, η Ιταλία θα παραχωρήση την Δωδεκάνησον εις την Ελλάδα, πλην της Ρόδου, ήτις θα παραχωρηθή επίσης, την ημέραν καθ' ην η Αγγλία θα παραχωρήση την Κύπρον εις την Ελλάδα.

Εκ του Οθωμανικού κράτους απεσπάσθησαν η Συρία, η Κιλικία, η Μεσοποταμία, η Παλαστίνη, η Αραβία, η Αίγυπτος και η Αρμενία. Τα αρμενικά όρια δεν καθωρίσθησαν ακόμη, θα καθορισθώσι δε διά της διαιτησίας του Ουίλσονος.

Περιοριζομένη ούτως η Τουρκία θα έχη πληθυσμόν εννέα περίπου εκατομμυρίων, εκ των οποίων δύο εκτομμύρια είναι χριστιανοί και εκ των οθωμανών μάλιστα σεβαστός αριθμός δεν είναι Τούρκοι.

Η Τουρκία δεν δύναται να διατηρήση πλέον των **15** χιλιάδων στρατιωτών και **35** χιλιάδων χωροφυλάκων και τούτους υπό αξιωματικούς εν μέρει ξένους και υπό διεθνή έλεγχον.

Τα στενά και η θάλασσα του Μαρμαρά ουδετεροποιούνται και τίθενται υπό την διοίκησιν διεθνούς επιτροπής αποτελουμένης εξ ενός αντιπροσώπου εξ εκάστου των κρατών Γαλλίας, Αγγλίας, Ιταλίας, Ιαπωνίας, Αμερικής, Ελλάδος, Ρουμανίας καθώς και Ρωσίας και Βουλγαρίας (οπότεν τα δυο τελευταία κράτη δυνηθώσι να εισέλθωσιν εις τον σύνδεσμον των Εθνών).

Η Τουρκία θα διατηρήση την Κωνσταντινούπολιν ως πρωτεύουσα, αλλ' εάν ήθελεν εν τούτοις παραβιάση την συνθήκην, η πρόβλεψις αύτη δύναται να αναθεωρηθή.

Αι αλλοεθνείς μειονότητες εν Τουρκά θα προστατευθώσι δι' ευρειών ασφαλειών υπό διεθνούς ελέγχου. Τα κράτη άτινα θα προσαρτήσωσιν οθωμανικά εδάφη θα αναλάβωσι κατ' αναλογίαν μέρος εις το δημόσιον ουθωμανικόν χρέος. Αι μετά της Τουρκίας συμβάσεις θα αποκατασταθώσιν.

Εν τέλει ο κ. Βενιζέλος διεμαρτηρήθη κατά της βουλγαρικής μομφής ότι η Ελλάς επιθυμεί την

ηγεμονίαν επί της Βαλκανικής. Μακράν του να ορέγεται η Ελλάς τοιαύτης ηγεμονίας επευφήμησε την ανίδρυσιν της Γιουγκοσλαβίας και της Ρουμανίας πολύ μεγαλητέρας εαυτής και χαίρει μετά των φίλων αυτών εθνών διά την πραγματοποίησιν της εθνικής των ενότητος. Διεκήρηξε σαφώς ότι του λοιπού και μετά την διευθέτησιν των επικειμένων ζητημάτων της Βορείου Ηπείρου, η Ελλάς δεν εποφθαλμιά πλέον τίποτε προς βορράν των νέων της ευρωπαϊκών συνόρων. Και εν αυτή τη Μικρά Ασία δεν αποβλέπει προς καμμίαν εδαφικήν περιφέρειαν. Εφόσον δε η Τουρκία θα διατηρή τους όρους της συνθήκης, η Ελλάς δεν ζητεί παρά να ζήση εν ειρήνη και αγάπη μετ' αυτής, η Ελλάς οφείλει να επιδοθή εξ ολοκλήρου μετά ταχύτητος εις την ανάπτυξιν των υλικών της πηγών και των ηθικών και εκπολιτιστικών της δυνάμεων.

Οι λόγοι ούτοι του Βενιζέλου εγένοντο ενθουσιωδώς δεκτοί. Μετά το πέρας της συνδριάσεως πάντες οι βουλευταί συνώδευσαν τον Βενιζέλον πεζή μέχρι της κατοικίας του".

(Μεταγλώττιση)

"ΑΘΗΝΑ 16 Μαΐου 1920

Το βράδυ ο Βενιζέλος κοινοποίησε στη Βουλή επίσημες λεπτομέρειες της συνθήκης που επιδόθηκε στο Παρίσι στην Οθωμανική αντιπροσωπεία. Ολοκληρη η Δυτική Θράκη, η οποία αποσπάστηκε τελευταία από τη Βουλγαρία με τη συνθήκη μαζί της καθώς και η ανατολική Θράκη μέχρι της Τσατάλτσας και των βουλγαρικών συνόρων, συμπεριλαμβανομένης και της Χερσονήσου της Καλλίπολης παραχωρήθηκε στην Ελλάδα, η οποία εκχωρεί στη Βουλγαρία εμπορική διέξοδο στο Δεδεαγάτς.

Το σαντζάκιο της Σμύρνης και μέρος των σαντζακίων της Μαγνησίας και Αϊβαλή αφού θα αποσπασθούν από τη Τουρκία τίθενται υπό τη διοίκηση της Ελλάδας, ενώ η Τουρκία διατηρεί ονομαστική επικυριαρχία με την ανύψωση της τουρκικής σημαίας σε ένα από τα φρούρια της Σμύρνης. Στη χώρα αυτή θα

υπάρχει τοπική Βουλή που θα αντιπροσωπεύεται απ' όλα τα ιθαγενή στοιχεία και η οποία θα έχει το δικαίωμα μετά από **5** έτη να ψηφίσει οριστική ένωση με την Ελλάδα.

Η Τουρκία υποχρεούται να συμμορφωθεί προς τις αποφάσεις αυτές.

Η Τουρκία θα έχει στο λιμάνι της Σμύρνης τελωνειακή ζώνη για το διαμετακομιστικό της εμπόριο.

Η Τουρκία παραχωρεί στην Ελλάδα την Ιμβρο και τη Τένεδο και στην Ιταλία τα Δωδεκάνησα, αλλά με ιδιαίτερη συνθήκη μεταξύ της Ιταλίας και της Ελλάδας, η οποία θα υπογραφεί ταυτόχρονα με την τουρκική Συνθήκη, η Ιταλία θα παραχωρήσει τη Δωδεκάνησο στην Ελλάδα, εκτός από τη Ρόδο, η οποία θα παραχωρηθεί επίσης, την ημέρα κατά την οποία η Αγγλία θα παραχωρήσει την Κύπρο στην Ελλάδα.

Από το Οθωμανικό κράτος απεσπάσθησαν η Συρία, η Κιλικία, η Μεσοποταμία, η Παλαιστίνη, η Αραβία, η Αίγυπτος και η Αρμενία. Τα αρμενικά όρια δεν καθορίστησαν ακόμη, θα καθοριστούν δε με τη διαιτησία του Ουίλσον.

Περιοριζόμενη έτσι η Τουρκία θα έχει πληθυσμό εννέα περίπου εκατομμυρίων, από τα οποία δύο εκτομμύρια είναι χριστιανοί και από τους οθωμανούς μάλιστα σεβαστός αριθμός δεν είναι Τούρκοι.

Η Τουρκία δεν μπορεί να διατηρήσει πέραν των **15** χιλιάδων στρατιωτών και **35** χιλιάδων χωροφυλάκων και αυτούς από αξιωματικούς εν μέρει ξένους και υπό διεθνή έλεγχο.

Τα στενά και η θάλασσα του Μαρμαρά ουδετεροποιούνται και τίθενται υπό τη διοίκηση διεθνούς επιτροπής αποτελούμενης από ένα αντιπρόσωπο από στο κάθε κράτος Γαλλίας, Αγγλίας, Ιταλίας, Ιαπωνίας, Αμερικής, Ελλάδος, Ρουμανίας καθώς και Ρωσίας και Βουλγαρίας (όταν τα δύο τελευταία κράτη δυνηθούν να εισέλθουν στο σύνδεσμο των Εθνών).

Η Τουρκία θα διατηρήσει την Κωνσταντινούπολη

ως πρωτεύουσα, αλλά εάν εν τούτοις παραβιάσει τη συνθήκη, η πρόβλεψη αυτή μπορεί να αναθεωρηθεί.

Οι αλλοεθνείς μειονότητες στην Τουρκία θα προστατευθούν με ευρείς ασφάλειες από διεθνή ελέγχου. Τα κράτη τα οποία θα προσαρτήσουν οθωμανικά εδάφη θα αναλάβουν κατ' αναλογία μέρος στο δημόσιο οθωμανικό χρέος. Οι συμβάσεις με την Τουρκία θα αποκατασταθούν.

Εν τέλει ο κ. Βενιζέλος διεμαρτηρήθηκε κατά της βουλγαρικής μομφής ότι η Ελλάδα επιθυμεί την ηγεμονία στη Βαλκανική. Μακράν του να ορέγεται η Ελλάς τοιαύτης ηγεμονίας επευφήμησε την ανίδρυση της Γιουγκοσλαβίας και της Ρουμανίας πολύ μεγαλύτερης από αυτήν και χαίρει με τα φιλικά αυτά έθνη για την πραγματοποίηση της εθνικής τους ενότητας. Διακήρηξε σαφώς ότι στο μέλλον και μετά τη διευθέτηση των επικείμενων ζητημάτων της Βορείου Ηπείρου, η Ελλάδα δεν εποφθαλμιεί πλέον τίποτε προς βορρά των νέων της ευρωπαϊκών συνόρων. Και σε αυτή τη Μικρά Ασία δεν αποβλέπει προς καμμιά εδαφική περιφέρεια. Εφόσον δε η Τουρκία θα διατηρεί τους όρους της συνθήκης, η Ελλάδα δεν ζητεί παρά να ζήσει σε ειρήνη και αγάπη με αυτήν, η Ελλάδα οφείλει να επιδοθεί εξ ολοκλήρου με ταχύτητα στην ανάπτυξη των υλικών της πηγών και των ηθικών και εκπολιτιστικών της δυνάμεων.

Οι λόγοι αυτοί του Βενιζέλου έγιναν ενθουσιωδώς δεκτοί. Μετά το τέλος της συνεδρίας όλοι οι βουλευτές συνόδευσαν τον Βενιζέλο πεζή μέχρι της κατοικίας του".

Τα όσα ανέφερε ο Βενιζέλος τόσο στο μήνμά του όσο και στη Βουλή αποτελούσαν τα κέρδη της Ελλάδας από την επεισοδιακή είσοδο της στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο μετά την απομπομπή του Βασιλιά Κωνσταντίνου από Κίνημα της Θεσσαλονίκης.

Για την Κύπρο δεν σημειωνόταν καμμιά ουσιαστική πολιτική μεταβολή σύμφωνα με τους εθνικούς πόθους των Ελλήνων Κυπρίων τουλάχιστον. Αντίθετα η Βρετανία κατόρθωσε όπως η Τουρκία

αναγνωρίσει και εγγράφος με το άρθρο **117** της Συνθήκης την προσάρτηση της Κύπρου από αυτήν το **1914**,

Το άρθρο αυτό πρόβλεπε:

ΑΡΘΡΟΝ 117

Τα Υψηλά συμβαλλόμενα μέρη δηλούσιν ότι αναγνωρίζουσι την προσάρτησιν της Κύπρου, την προκηρυχθείσαν υπό της Βρετανικής Κυβερνήσεως κατά την **5ην Νοεμβρίου 1914**.

Η Τουρκία παραιτείται παντός δικαιώματος και τίτλου αυτής επί της Κύπρου ή εις ό,τι αφορά την νήσον, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος του φόρου του προηγουμένως καταβαλλομένου εις τον Σουλτάνον υπό της νήσου.

Οι Οθωμανοί υπήκοοι, οι γεννηθέντες ή διαμένοντες εν τη νήσω Κύπρω, θ'αποκτήσωσιν υπό τους όρους του τοπικού νόμου, την βρετανικήν εθνικότητα αποκλειομένης της οθωμανικής τοιαύτης".

(Μεταγλώττιση)

ΑΡΘΡΟ 117

Τα Υψηλά συμβαλλόμενα μέρη δηλώνουν ότι αναγνωρίζουν την προσάρτηση της Κύπρου, που προκηρύχθηκε από τη Βρετανική Κυβέρνηση κατά τις **5** Νοεμβρίου **1914**.

Η Τουρκία παραιτείται από κάθε δικαίωμα και τίτλο της επί της Κύπρου ή σε ό,τι αφορά τη νήσο, συμπεριλαμβανομένου και του δικαιώματος του φόρου του προηγουμένως καταβαλλόμενου στο Σουλτάνο από τη νήσο.

Οι Οθωμανοί υπήκοοι, που γεννήθηκαν ή διαμένουν στη νήσο Κύπρο, θα αποκτήσουν υπό τους όρους του τοπικού νόμου, τη βρετανική εθνικότητα και θα αποκλεισθεί η οθωμανική".

Τελικά η Συνθήκη των Σεβρών δεν τέθηκε σε εφαρμογή μετά την επανάσταση του Κεμάλ Ατατούρκ στην Τουρκία και αντικαταστάθηκε με μια άλλη, στη Λωζάννη το **1923**, γνωστή ως Συνθήκη της Λωζάννης.